

Het levenswerk van Sergej O. Prokofieff

Een verbindende kracht tussen het Oosten en het Westen

Lieke Schwaiger - Dijkstra

Sommige gebeurtenissen geven een nieuwe wending aan het leven en maken het rijker en gevulder. Onze kennismaking met het werk van Sergej Prokofieff was zo'n gebeurtenis. Het raakte ons zo zeer dat we meer over hem wilden weten. We realiseerden ons, dat een mens die zo uitzonderlijk veel werk in zijn leven heeft verricht op het gebied van de wetenschap van de Geest, wel een buitengewoon iemand moet zijn geweest.

Allereerst de grote lijnen

Sergej O. Prokofieff werd in 1954 in Rusland, en wel in Moskou geboren. Hij leefde vanaf 1985 in Duitsland en Zwitserland en stierf in 2014. Zijn talrijke boeken verschenen in meerdere talen en hij werd over de hele wereld uitgenodigd om lezingen te geven.

Vanaf 2001 was hij bestuurslid van de Algemene Antroposofische Vereniging in het Goetheanum in Dornach. Daar gaf hij leiding aan de door Rudolf Steiner opgerichte Vrije Hogeschool voor de wetenschap van de Geest, ook wel de Michaëlschool genoemd. Zijn leven en werk – volledig gewijd aan Rudolf Steiner en de wetenschap van de Geest – getuigen van een onvoorstelbaar grote inzet en geestkracht.

Als belangrijke leerling van Rudolf Steiner heeft hij zijn werk op aarde voortgezet en naar een nieuwe tijd geleid. Maar zoals hij zelf verwoordde, hebben vele vooraanstaande leerlingen na het overlijden van Rudolf Steiner dat ook gedaan. Elk vanuit hun eigen wezen en specialisatie.

Waarom zijn werk ons zo aanspreekt

In zijn werk vonden we een groot inzicht in de problemen van deze tijd. Met name die inzichten en geestelijke achtergronden waarmee we het conflict tussen het Oosten en Westen beter konden begrijpen. We leerden daarmee niet alleen anders kijken naar de oorlog van Rusland in de Oekraïne, maar we werden ons ook bewust van de Oost - West problemen in ons eigen leven. Beiden zijn we in een ander land geboren – Oostenrijk en Nederland – en in een zeer verschillend besef van vrijheid opgegroeid. Samen wonen we in Oostenrijk – een land dat voorbestemd is om te helpen bij het bouwen van een brug tussen het Westen en het Oosten. ¹

Een verrassende ontmoeting

Aanleiding tot dit artikel was onze reis afgelopen jaar, november 2022, naar het Goetheanum in Dornach. Ons enthousiasme voor het werk van Sergej Prokofieff zette iets buitengewoons in werking. Door een samenloop van omstandigheden werden we bij Astrid Prokofieff – weduwe van Sergej Prokofieff – op de koffie uitgenodigd. Het was een bijzondere ontmoeting en we voelden: achter deze grote schrijver en spreker stond/staat een sterke vrouw.

Tijdens ons bezoek vertelde Astrid ons uitvoerig over boeken, vertalingen en het werk van de (Nederlandse) Stichting Sergej O. Prokofieff. Daaruit begrepen we dat het leven van Astrid Prokofieff bestaat uit het ordenen en digitaliseren van het omvangrijke werk van haar man Sergej. Door het opbouwen van een archief en het leggen van contacten en organiseren van bijeenkomsten over de hele wereld zet zij het levenswerk van haar man voort.

Een huis vol warme verbroedering

Terwijl Astrid de koffie zette mochten we in de prachtige huis- en ontvangstkamer rustig rondkijken. Het eerste wat we opmerkten was het vele licht dat uit de grote, hoge ramen met blik op de tuin de kamer binnen stroomde. En ook de rust die uitstraalde van de tot aan het plafond reikende boekenkasten. Boeken in alle talen – waaronder talrijke met leer ingebonden Russische boeken – keken als het ware op ons neer. Op een kast er tegenover zagen we een borstbeeld van Novalis, de grote dichter en ingewijde (1772-1801) die met zijn werk als geen ander diende als geestelijke brug tussen Midden en Oost-Europa. Eén hoek van de kamer werd gevuld met een zwart glanzende vleugel met daarboven een schilderij van Margarita Woloschin. Alles wat we zagen voelde als een warme verbinding en verbroedering tussen de Oosterse en Westerse cultuur.

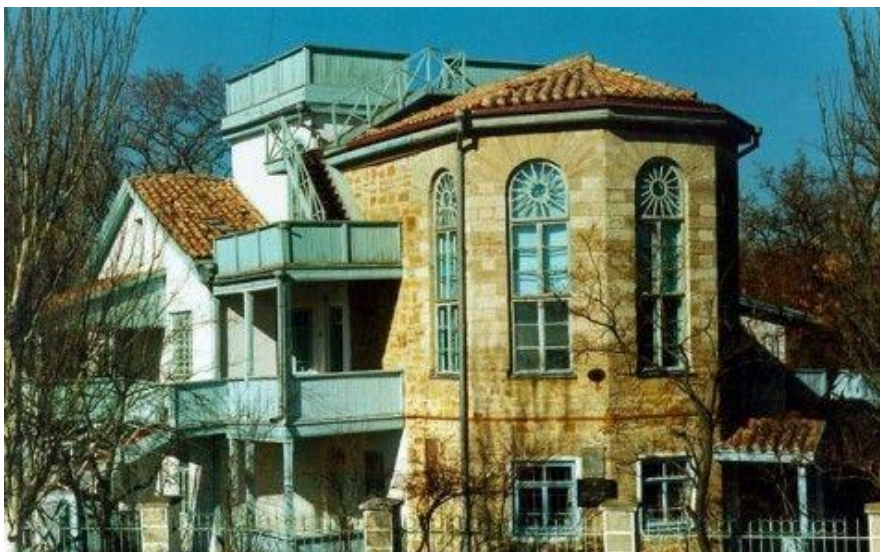
Wat hadden we graag nog vragen willen stellen aan Astrid Prokofieff! Vooral vragen over het leven van haar gestorven man. Hoe hij zo diep geestelijk betrokken raakte bij het werk van Rudolf Steiner. Zij raadde ons het in het Nederlands verschenen boek aan van Ton Jansen en Peter Selg: *Op de bres voor de waarheid, Het levenswerk van Sergej O. Prokofieff*.

Uit het leven van Sergej Prokofieff

Als er een hogere ingewijde op aarde incarneert kenmerkt die incarnatie zich door bijzondere gebeurtenissen die al in de vroege jeugd plaatsvinden. Zelf wilde Sergej Prokofieff het persoonlijke zoveel mogelijk uit zijn werk houden, maar we vonden toch in het bovengenoemde boek een autobiografische schets van hemzelf. Na lang overleg had hij toch besloten dit artikel te schrijven omdat hij net als ieder ander mens die terugblijkt op zijn leven, daarin wendingen en gebeurtenissen kon zien die een grote invloed hebben gehad. Een dergelijk terugblikken helpt ons bewust te worden van de geestelijke leiding die daarin te vinden is. We moeten daarbij bedenken dat Sergej als kind opgroeide in een Rusland dat gebukt ging onder de goddeloosheid van het bolsjewisme en dat er van openlijke vrijheid in denken en leven in die tijd geen sprake was.

Een terugblik op zijn jeugd

- Uit zijn vroegste kinderjaren herinnert hij zich dat Christus in zijn leven een belangrijke plaats innam.
- Ook beseft hij al op heel jonge leeftijd dat hij niet voor de eerste keer op aarde leefde.
- Met 9 jaar (1963) vertelt zijn grootvader hem het verhaal van Richard Wagners *Parcival*. Deze vertelling over de Heilige Graal maakte op hem een eerste diepe en onvergetelijke indruk van het esoterisch christendom.
- Hij is 14 jaar oud als hij bij een bevriende familie op de Krim vakantie houdt. Daar leest hij zijn eerste boek van Rudolf Steiner: *Hoe verkrijgt men inzicht in hogere werelden*.
- Vijf jaar lang, elke zomervakantie, brengt hij al zijn tijd door in de grote bibliotheek van het huis op de Krim. Daar bestudeerde hij vele boeken van Rudolf Steiner in het Frans, Engels en Russisch. Het was ook in dit huis dat hij in augustus 1968 voor het eerst een afbeelding van Rudolf Steiner zag (zie foto). Sergej Prokofieff zegt hierover: *De ontmoeting met deze foto – dit beeld van mijn geestelijke leraar – is altijd als een onvergetelijke belevenis in mijn leven gebleven*.
- Met 19 jaar besluit hij zijn leven volledig in dienst van het werk van Rudolf Steiner te stellen.
- Na een lange tijd van eenzaamheid komt hij nu voor het eerst in contact met gelijkgezinden. Hij reist vaak duizenden kilometers door Rusland en naar de Oekraïne om met de nieuwverworven vrienden zoveel mogelijk boeken en voordrachten van Rudolf Steiner – die in die tijd verboden waren – te bestuderen.
- Met 21 jaar (1975) begint – na een ingrijpende gebeurtenis (zie hieronder) – zijn werk steeds meer vorm aan te nemen. Hij zet zich volledig in voor het ondergronds verspreiden van het werk van Rudolf Steiner.
- Met 27 jaar (1981) komt hij voor het eerst naar het Westen om in Dornach, Stuttgart en Londen een reeks voordrachten te houden. Daar leert hij zijn vrouw Astrid kennen met wie hij nog tijdens deze reis trouwt.
- In 1985 krijgen zij toestemming Rusland te verlaten en gaan in Zwitserland wonen. Hij is dan 31 jaar oud.
- Vanaf die tijd worden zijn boeken en voordrachten steeds meer bij een groter publiek bekend.

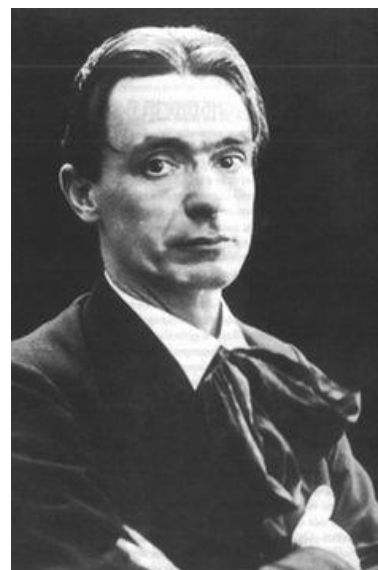
Huis op de Krim waar Sergej zijn jeugd doorbracht.

Een betekenisvolle gebeurtenis in 1975

In 1975 – Sergej is dan 21 jaar – brengt hij een bezoek aan zijn vriend Iwonin in St. Petersburg. Deze heeft een bijzondere reeks voordrachten – die Rudolf Steiner in 1924 in Arnhem hield – weten te bemachtigen. Daarin spreekt Rudolf Steiner over een kosmische school onder leiding van Aartsengel Michaël die in de tijd tussen 1400 en 1800 in de geestelijke wereld bestond. Een school waar mensen werden opgeleid om op aarde een nieuwe ontwikkelingsweg voor te bereiden.

Deze voordrachten maakten op Sergej Prokofieff zo'n diepe indruk, dat hij naar eigen zeggen een hele nacht wakker bleef. Ton Jansen schrijft hierover:

Ongetwijfeld heeft dit herinneringen in Sergej Prokofieff gewekt aan zijn eigen voorgeboortelijke bestaan. Het is zeer waarschijnlijk dat hij één van de grote leraren op deze kosmische Michaëlschool is geweest.

De eerste foto van Rudolf Steiner die Sergej in het huis op de Krim zag

Een Michaëlschool op aarde

Rudolf Steiner richtte 100 jaar geleden tijdens de kerstconferentie in 1923 de Antroposofische Vereniging op. Met het leggen van een grondsteen – die door Rudolf Steiner ook wel een liefdessteen werd genoemd – werd in deze mensengemeenschap de kiem voor het ontwikkelen van een geestelijke broederschap gelegd. Hij bracht met deze daad ook de kosmische Michaëlschool naar de aarde. Daarmee werd de wetenschap van de Geest voor iedereen toegankelijk.

In het jaar 2001 werd Sergej Prokofieff een van de leidinggevendenden van deze aardse Michaëlschool. Hij heeft deze opgave – 12 jaar lang – tot 2013 met lichaam en ziel gediend.

Christuszoeker en Michaëldienaar

Ton Jansen en Peter Selg hebben in hun bovengenoemde boek Sergej Prokofieff gekenmerkt als Christuszoeker en Michaëldienaar.²

Michaël en Christus waren de grote drijvende krachten in zijn leven. Met de kracht van Christus zocht hij steeds weer de weg van het midden – van liefde en verbroedering – en tegelijkertijd stond hij met de kracht van Michaël op voor de waarheid. Met deze twee krachten verbond hij in zijn levenswerk het Oosten en het Westen. Want uit het Oosten komt oorspronkelijk immers de weg van Christus – de weg van de liefde. Uit het Westen, de weg van Michaël, komt de ontwikkeling van het 'geweten'.

De vraag waarom deze grote ingewijde al zo jong in 2014 heeft moeten sterven leeft bij velen die hem in hun hart hebben gesloten. De diepere oorzaak en betekenis hiervan zullen we – door zelf de weg van de nieuwe Mysteryën te gaan – langzaam mogen ontsluiten.

Als de tijd rijp is

In augustus 2009 bezochten wij voor het eerst het Goetheanum. Samen zwierven we door de bovengangen van het gebouw. Bij één van de deuren bleven we staan en lazen de naam Prokofieff. Wij hadden toen nog geen enkel besef van wie hij was, maar ik weet nog dat Roland zei: *Het liefst zou ik hier aankloppen en binnen gaan.* We waren zelf verbaasd over dit gevoel. We hebben niet geklopt, we durfden niet, want ja wat moesten we dan zeggen als er werd opengedaan?

Pas 7 jaar later was de tijd rijp en het eerste boek dat we van Sergej Prokofieff in handen kregen was: *De occulte betekenis van vergeven.* Bij het openslaan viel er een met de handgeschreven briefje van Sergej Prokofieff uit. Wat waren we daar verguld mee! We ontdekten later dat ondanks de vele verschillende onderwerpen in zijn boeken ze allemaal eenzelfde diepe geestelijke grondtoon hebben. Een klank van geestelijke broederschap, die je kunt leren verstaan als je zijn boeken niet alleen met je hoofd leest, maar zoals Michaël het van ons vraagt, met een open hart. Dan kunnen we deze kiem van geestelijke broederschap tot ontwikkeling brengen.

Mensen die Sergej Prokofieff persoonlijk ontmoet hebben spraken over zijn beminnelijkheid en grote bescheidenheid. Ook over zijn humor en onverdeelde aandacht en belangstelling. Helaas hebben wij Sergej Prokofieff dus nooit persoonlijk ontmoet, maar wij voelen ons innerlijk begeleid en gesteund door zijn werk. Zijn werk geeft kracht en richting aan de weg naar een nieuwe toekomst. Een toekomst waarin Oost en West elkaar niet meer bestrijden, maar verbreederen, zodat in hun midden de Christuskracht in het leven kan opbloeien en opstaan.

Voetnoten

¹ Rudolf Steiner zei over de taak van Oostenrijk op het Oost-West congres (Wenen, 1922): *De Oostenrijker is niet alleen door de geografische ligging van zijn land, maar ook door wat er diep in zijn hart verborgen ligt, voorbestemd om te helpen bij het slaan van een brug tussen het Westen en het Oosten.*

² Een eerdere publicatie van Ton Jansen is op het internet te vinden onder de titel: *Sergej O. Prokofieff, Christuszoeker en Michaëldienaar*

Info over boeken van Sergej O. Prokofieff: www.stichtingprokofieff.nl